

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԼԵԶՎԱՀԱՍԱՐԱԿԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ
ՀՆԻ ԵՎ ՆՈՐԻ ԽԱՉՄԵՐՈՒԿՈՒՄ**

Բանալի բառեր՝ բուհական գրադարան, ԵՊԼՀ գրադարան, ՀԵԳԿ, KOHA, Erasmus+ LNSS

Keywords. Academic library, YSULS Library, ELCA, KOHA, Erasmus+ LNSS

Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվահասարակագիտական համալսարանի գրադարանը հիմնադրվել է 1935 թ.: Դրանից առաջ հիմնադրվել էր նաև բուհը՝ որպես երկամյա մանկավարժական ինստիտուտ ռուսաց լեզվի ուսուցիչներ պատրաստելու նպատակով: Արդեն ութ տասնամյակ գործող բուհը թե՛ համակարգային, թե՛ բովանդակային բազում փոփոխությունների է ենթարկվել, սակայն հավատարիմ է մնացել իր կարևոր սկզբունքին՝ օտար լեզվի բարձրակարգ մասնագետների պատրաստմանը:

Պահպանելով ավանդույթները՝ գրադարանը որդեգրել է հետազոտական գործունեությանը, դասավանդման և կրթության զարգացմանը նպաստելու սկզբունքը: Գրադարանի հիմնական առաքելությունն է կազմակերպել ԵՊԼՀ ընթերցողական համակազմի համալսարանական պահանջներին և գրադարանավարության արդի չափանիշներին համապատասխան սպասարկում:

Գրադարանում գործում են հետևյալ բաժինները՝ համալրման և մշակման, բաժնույթի և գրապահոց, էլեկտրոնային սպասարկման և տեղեկատվության, ընթերցասրահ, Ավստրիական գրադարան: Այսօր կարևորագույն դեր ունի գրադարանի ավտոմատացումը: Անընդմեջ ընդլայնվում են գրադարանային ծառայությունների շրջանակները տեխնոլոգիաների և տեղեկատվության ժամանակակից ձևերի ու մեթոդների ներդրմամբ:

2016 թ. ներդրվեց գրադարանային գործընթացների էլեկտրոնային կառավարման համակարգը, հիմնված բաց/ազատ կողերի սկզբունքով նախագծված KOHA համակարգի վրա: ԵՊԼՀ գրացուցակը Հայաստանի գրադարանների համահավաք քարտազրման համակարգից տեղափոխվեց KOHA-ի¹ հիմքի վրա գործող նոր համակարգ: Այս պահին փորձարկման փուլում է ընթերցողների էլեկտրոնային սպասարկումը: Բացի այդ, 2011-ից գործում են «Առցանց պատվեր»² և «Հարց գրադարանավարին»³ ծառայությունները: «Գրականության հայտ» ծառայությունը⁴ ի սկզբանե ստեղծվել է որպես օժանդակ միջոց առարկայական նկարագրերի կազմման համար և միտված է օգնելու դասախոսներին:

Գրադարանային ֆոնդերը ձևավորվում և նպատակաուղղված համալրվում են ԵՊԼՀ-ում գործող կրթական ծրագրերին և գիտահետազոտական ուղղություններին համապատասխան: Հիմնականում ֆոնդերը գետեղված են տարբեր հավաքածուներում, դասակարգված են հատուկ բաժիններով և հասանելի են էլեկտրոնային գրացուցակի միջոցով⁵:

Հիմնադրման օրվանից ի վեր գրադարանը համալրվել է օտարալեզու գրականությամբ: Այսօր գրքային ֆոնդի մոտ 200000 կտոր գրքից միայն 30%-ն է հայերեն: Օտարալեզու ֆոնդերը հիմնականում համալրվում են դեսպանատների և հյուպատոսարանների միջոցով՝ ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Ավստրիայի, Շվեյցարիայի, Իտալիայի, Հոլանդիայի, Ռուսաստանի, Վրաստանի, Չինաստանի, Կորեայի, Պարսկաստանի, Հնդկաստանի և այլն: Գրադարանը ակտիվ համագործակցում է նաև ՄԱԿ-ի, Եվրախորհրդի և այլ միջազգային կազմակերպությունների գրասենյակների հետ: Ընթերցասարահում է գտնվում ՄԱԿ-ի անկյունը, որը պարբերաբար համալրվում և թարմացվում է նոր գրականու-

¹ <http://koha.brusov.am/>

² <http://www.brusov.am/hy/library/yслу-library/services/online-loan>

³ <http://www.brusov.am/hy/library/yслу-library/services/ask-the-librarian->

⁴ <http://www.brusov.am/hy/library/yслу-library/services/literature-request>

⁵ <http://www.brusov.am/hy/library/yслу-library/collections/funds>

թյամբ⁶: Գրքերի հավաքածուն հասանելի է էլեկտրոնային գրացուցակի հետևյալ հղումով⁷:

Այսօր ԵՊԼՀ գրադարանը համալսարանի ակտիվ ստորաբաժանումներից մեկն է համարվում: Համագործակցում է Հայաստանի բոլոր բուհական գրադարան

ների հետ տարբեր ձևաչափերով՝ գրքափոխանակումից սկսած մինչև նեղ մասնագիտական հարցեր: Գրադարանում հաճախ են կազմակերպվում գրադարանային ոլորտին առնչվող սեմինարներ, հանդիպումներ: Անդամակցում է Հայաստանի էլեկտրոնային գրադարանների կոնսորցիումին (ՀԷԳԿ), ինչի շնորհիվ գրադարանին հասանելի են միջազգային բարձր վարկանիշ ունեցող գիտական շտեմարանները, որոնց առկայությունը պարտա-

դիր է գիտահետազոտական աշխատանքների համար⁸: Վերլուծելով միջազգային շտեմարանների օգտագործման վիճակագրությունը՝ պարզ է դառնում, որ ԵՊԼՀ ցուցանիշները մյուս բուհերի համեմատ բավական բարձր են, ինչը բացատրելի է ԵՊԼՀ օգտվողների օտար լեզուների լավ իմացությամբ:

Գրադարանն իրականացնում է միջգրադարանային բաժնույթ ոչ միայն Ազգային և ՀՀ ԳԱԱ հիմնարար գրադարանների հետ, այլև գրքափոխանակություն ԱՄՆ Կոնգրեսի գրադարանի հետ՝ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան Տեղեկատվական ռեսուրսների կենտրոնի օժանդակությամբ: Արդեն մի քանի տարի է՝ գրադարանը համագործակցում է «Առաջին գրական գործակալության», «Անտարես», «Զանգակ», Ռուսաստանի «Совпадение», «Квадривиум» հրատարակչությունների հետ: Կազմակերպվում են գրքերի շնորհանդեսներ, հանդիպումներ գրողների հետ, այդ թվում՝ արտասահմանյան:

⁶ <http://www.brusov.am/hy/library/yslu-library/collections/lib-corners>

⁷ <http://koha.brusov.am/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=undep>

⁸ <http://www.brusov.am/hy/library/yslu-library/electronic-databases>

ԵՊԼՀ գրադարանում գործող Ավստրիական գրադարանը այդ երկրի մշակութային և գիտական կենտրոնն է Հայաստանում: Այն բաց է ավստրիական մշակույթով, պատմությամբ և ուղղակի գերմաներեն ուսումնասիրող հանրության համար: Ավստրիական գրադարանի գործունեության շրջանակներում կազմակերպվում են բազմաթիվ միջոցառումներ, գիտաժողովներ, սեմինարներ, դասընթացներ Ավստրիայից և Շվեյցարիայից հրավիրված պրոֆեսորների մասնակցությամբ: Գրադարանում է իրականացվում Ավստրիայից, Գերմանիայից ժամանած կամավորների պրակտիկան: Յուրաքանչյուր տարի Ավստրիական գրադարանի գրադարանավարները անցնում են երկշաբաթյա վերապատրաստում Ավստրիայում:

Այսօր գրադարանի անձնակազմը բաղկացած է 18 գրադարանավարից, որոնց միջին տարիքը 42 է: Բոլոր գրադարանավարները տիրապետում են որևէ օտար լեզվի: Դա պարտադիր պայման է ԵՊԼՀ գրադարանում աշխատելու համար: Գրադարանից կարող են օգտվել համալսարանի ամբողջ աշխատակազմը և ուսումնառողները: Յուրաքանչյուր այլ բուհի ուսանող կամ դասախոս կարող է այցելել ԵՊԼՀ գրադարան որպես արտաքին ընթերցող և օգտվել գրադարանի ֆոնդերից միայն գրադարանի տարածքում:

2015 թ. ԵՊԼՀ գրադարանը իր պատմության ընթացքում առաջին անգամ ընդգրկված է որպես գործընկեր Էրազմուս+ բարձրագույն կրթության ոլորտում կարողությունների կառուցում (Erasmus+ Capacity Building in Higher Education) «Գրադարանային ցանցի աջակցման ծառայություններ. Հայաստանի, Մոլդովայի և Բելառուսի գրադարանների արդիականացում գրադարանի աշխատակազմի մասնագիտական զարգացման և գրադարանների բարեփոխման միջոցով» (Library Network Support Services: modernising

libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries) /LNSS/ նախագծում⁹: Եվրամիու

թյան կողմից ֆինանսավորվող ծրագրի նպատակն է բարելավել նախագծում ընդգրկված գործընկեր համալսարանների գրադարանները՝ աշխատակազմի մասնագիտական զարգացման ու գրադարանների արդիականացման միջոցով: Նախագծի շրջանակներում իրականացվել են բազմաթիվ միջոցառումներ, որոն

ցից կարևորագույնը գրադարանավարների վերապատրաստմանը միտված «Տեղեկատվական գրագիտություն և հետազոտական հմտություններ» դասընթացն է: Դասընթացին մասնակցում էին ոչ միայն ԵՊԼՀ գրադարանավարները, այլև Հայաստանի էլեկտրոնային գրադարանների կոնսորցիումի անդամ գրադարանավարները ինչպես Երևանից, այնպես էլ մարզերից:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացումը առանցքային է դարձնում նոր գիտելիքի հասանելիության մեթոդաբանությունը համապատասխան տիրույթներում: Կարևոր է դառնում միջազգային հաջողված փորձի ոչ թե կիրառումը, այլ դրա ադապտացումը և տեղայնացումը: Դասընթացները կրելու են շարունակական բնույթ գրադարանավարների, դասախոսների ու ուսանողների համար և ընդգրկելու են մասնագիտական տարբեր ուղղություններ:

Նախագծի շրջանակներում 2017 թ. մայիսի 3-ին «Մամլո ազատության» օրվան ընդառաջ անցկացվեց «Գրադարանների գործունեության վերաբերյալ ազգային իրազեկման օր», որի ընթացքում կազմակերպված միջոցառումները միտված էին ևս մեկ անգամ հանրության ուշադրությունը սևեռել գրադարանների և գրադարանավարների գործունեության կարևորությանը ժամանակակից հասարակության արժեհամակարգի համատեքստում:

⁹ <http://brusov.am/hy/student-life/evs/capacity-building-higher-education-projects/lNSS>;
<http://www.lNSS-projects.eu/amb>

SUMMARY

During over 80-year history, Yerevan State University of Languages and Social Sciences Library has been changed in the context of library reforms, responding to the ever changing demands of time. The Library of the University, which is specialized in many languages teaching, pursues the policy of collection development and acquisition to ensure lifelong learning and academic research. At the current stage, the Library is actively involved in international projects targeted at library staff development and reforming libraries.